

Fiskus przestanie ściągać podatki w nieskończoność. PIT osób nieprowadzących działalności gospodarczej ma się przedawniać po trzech latach. B2

Fiskus przestanie ścigać podatki w

Łukasz Zalewski
Agnieszka Pokojska
dgp@infor.pl

PIT osób nieprowadzących działalności gospodarczej

ma się przedawniać po 3 latach. Urząd nie będzie mógł przerwać biegu terminu przedawnienia na wymiar daniny. Jeśli postępowanie przed sądem administracyj-

nym będzie trwało dłużej niż 12 miesięcy, podatnikowi nie będą dalej narastać odsetki za zwłokę. Z drugiej strony nie będzie mógł liczyć na zwrot nadpłaty VAT i akcyzy, gdy

w ten sposób miał się bezpodstawnie wzbogacić (dziś wynika to tylko z orzecznictwa, a nie ordynacji). Będzie można uzgadniać – w drodze konsultacji z urzę-

dem – jak rozliczać się z podatków. Takie rozwiązania wynikają z założeń do nowej ordynacji podatkowej, przygotowanych przez Komisję

Kodyfikacyjną Ogólnego Prawa Podatkowego. DGP zebrał te, które w praktyce mogą mieć największe znaczenie dla podatników.

TAK JEST	TAK BĘDZIE
Podział na przedawnienie prawa do wymiaru oraz prawa do poboru podatku	
Obecnie taki podział dotyczy jedynie podatków, w których zobowiązania powstają na skutek doręczenia decyzji urzędu ustalającej wysokość daniny (art. 68 i 70 o.p.)	Podział ma obowiązywać w stosunku do wszystkich zobowiązań podatkowych, bez względu na to, czy powstają na skutek doręczenia decyzji przez urząd, czy z mocy prawa.
Terminy przedawnienia	
– Jeśli zobowiązanie powstaje przez doręczenie decyzji (np. w podatku od nieruchomości płaconym przez osoby fizyczne) urząd ma 3 lata na wymiar podatku, a następnie, na pobór daniny – 5 lat. – Gdy zobowiązanie powstaje z mocy prawa (np. PIT, CIT, VAT, akcyza) obowiązuje jeden termin przedawnienia – 5 lat	Będą obowiązywać odrębne terminy na wymiar podatku oraz jego pobór. 1) Termin wymiaru podatku będzie się przedawniał: – po 3 latach – gdy podatki nie są związane z prowadzoną działalnością gospodarczą (np. PIT), – po 5 latach – gdy podatki są związane z prowadzeniem działalności gospodarczej. 2) Okres przedawnienia poboru podatku ma wynieść: 3 lub 5 lat. Jeśli podatnik złoży prawidłową deklarację w terminie, przedawnienie poboru nastąpi z upływem terminu przedawnienia wymiaru. Jeśli natomiast złoży deklarację po terminie lub kwota podatku do zapłaty będzie wynikała z decyzji ostatecznej, organ będzie miał na pobór 5 lat, licząc od zakończenia terminu przedawnienia wymiaru (czyli 3 + 5 lat lub 5 + 5 lat).
Możliwość wydłużania terminów przedawnienia	
Obecnie przepisy określają 10 przesłanek zawieszenia terminu przedawnienia prawa do wymiaru i poboru podatku oraz 2 przesłanki przerwania prawa do poboru podatku.	1) Brak możliwości przerwania biegu przedawnienia wymiaru podatku. 2) Możliwość zawieszenia wymiaru podatku jedynie z przyczyn niezależnych od organu, np. w razie śmierci podatnika. Zawieszenie nie może wydłużyć okresu przedawnienia wymiaru o więcej niż 2 lata. 3) Przesłanki zawieszenia przedawnienia poboru podatku mają zostać ograniczone.
Odsetki za zwłokę	
Od zaległości podatkowych naliczane są odsetki za zwłokę. Ordynacja szczegółowo określa, jak je policzyć oraz kiedy się ich nie nalicza.	Rozszerzony ma być katalog przypadków nienaliczania odsetek za zwłokę. Podatnik nie będzie musiał ich płacić za okres, gdy postępowanie przed sądem administracyjnym będzie trwało dłużej niż 12 miesięcy.
Interpretacje prawa podatkowego	
Podatnik może wystąpić o wydanie interpretacji indywidualnej. Wydaje je pięciu dyrektorów izb skarbowych oraz gminne organy podatkowe w zakresie podatków i opłat lokalnych. Minister finansów może wydawać interpretacje ogólne. Podatnikom przysługuje skarga na interpretację do sądu.	Popozostawienie interpretacji indywidualnych. Wzmocnienie znaczenia interpretacji ogólnych. Minister będzie mógł wystąpić do NSA z pytaniem prawnym, jeśli orzecznictwo sądów w danej kwestii będzie rozbieżne. Interpretacje w sprawach podatków i opłat lokalnych zostaną włączone do ogólnego systemu interpretacji.
Informacje dla podatnika	
Brak odrębnej procedury.	Podatnik będzie mógł uzyskać od urzędu skarbowego informacje, wyjaśnienia i wsparcie w rozliczeniu. Uprawnienie to będzie przysługiwać zwłaszcza podatnikom rozpoczynającym działalność gospodarczą lub tym, którzy popełnili błędy w rozliczeniu. Informacja o prawidłowym rozliczeniu będzie wiążąca dla organu podatkowego. Jeśli urząd się pomyli, a podatnik zastosuje do jego wyjaśnień, to nie poniesie on negatywnych konsekwencji.
Procedura konsultacyjna	
Uzgodnienia między podatnikiem a organem podatkowym obowiązują np. w sprawach ustalania cen transferowych oraz proporcji VAT wyczonej szacunkowo, według prognozy uzgodnionej z naczelnikiem urzędu skarbowego, w formie protokołu. Konsultacje mogą kończyć się decyzją, opinią lub protokołem. Ponadto podatnik może wystąpić o wydanie interpretacji indywidualnej, ale organ nie prowadzi w tym wypadku postępowania dowodowego.	Podatnik lub organ będą mogli skonsultować się co do rozliczenia podatku. Procedura konsultacji będzie odpłatna. W ramach konsultacji dokonywane będą ustalenia faktyczne, prowadzone będzie postępowanie dowodowe i uzgodnienia między organem a podatnikiem. Konsultacje nie będą możliwe, gdy toczy się postępowanie podatkowe lub kontrola podatkowa. W wyniku konsultacji organ podatkowy wyda opinię, która będzie dla niego wiążąca. Procedura konsultacji będzie stosowana m.in. do oceny konsekwencji podatkowych transakcji o skomplikowanej strukturze, zdarzeń restrukturyzacyjnych, wyceny wartości przedmiotu opodatkowania itp.
Nadpłaty i zwroty podatku	
Przepisy dotyczące nadpłat nie odnoszą się do wszystkich przypadków, np. gdy podatnik nie poniósł ekonomicznego ciężaru podatku.	Podatnik nie będzie mógł uzyskać zwrotu nadpłaty, gdy będzie to prowadziło do bezpodstawnego wzbogacenia. Zasada ta będzie dotyczyć podatków pośrednich – VAT, akcyzy. Będzie jedna procedura w sprawie stwierdzenia nadpłaty. Nadpłata będzie zwracana z oprocentowaniem od dnia zapłaty, gdy wynikała z wadliwego stosowania prawa przez organy. Urząd nie zawsze będzie wszczynał odrębne postępowanie w sprawie nadpłaty.
Rygor natychmiastowej wykonalności	
Dziś często organy nadają decyzji rygor natychmiastowej wykonalności na krótko (3 miesiące) przed przedawnieniem po to, aby wyegzekwować podatek na podstawie decyzji nieostatecznej.	Urząd nie będzie mógł nadać decyzji rygoru natychmiastowej wykonalności na 3 miesiące przed przedawnieniem zobowiązania.
Ulgi w spłacie zobowiązań podatkowych	
Istnieje możliwość: odroczenia terminu płatności podatku, rozłożenia na raty zapłaty podatku albo zaległości podatkowej, a także umorzenia w całości lub w części zaległości podatkowej, odsetek za zwłokę lub opłaty prolongacyjnej. Nie ma możliwości umorzenia podatku przed powstaniem zaległości.	Podatnik będzie mógł wystąpić o udzielenie takich samych ulg jak obecnie, a dodatkowo – o umorzenie podatku lub jego części. Doregulowane mają zostać zasady udzielania ulg dla prowadzących działalność gospodarczą. Podatnik będzie mógł się porozumieć z organem podatkowym w sprawie ulg – np. uzgodnić liczbę rat.
Zmiana terminów	
Na złożenie odwołania (np. od decyzji naczelnika urzędu skarbowego) podatnik ma 14 dni. Na złożenie zażalenia (na postanowienie) podatnik ma 7 dni.	Na złożenie odwołania od decyzji organu podatkowego będzie 30 dni, a zażalenia na postanowienie – 14 dni.
Kontrola podatkowa	
– Ograniczenie czasu trwania kontroli dotyczy tylko przedsiębiorców, a nie osób nieprowadzących działalności gospodarczej. – Procedura kontroli jest taka sama dla wszystkich podatników.	1) Ograniczenie czasu trwania kontroli ma dotyczyć także podatników niebędących przedsiębiorcami. 2) Ma być wprowadzona odrębna procedura kontroli podatników wywiązujących się z obowiązków podatkowych i odrębna, bardziej rygorystyczna – w zakresie przestępczości skarbowej.
Pełnomocnictwa	
Podatnik musi składać pełnomocnictwo lub urzędowo poświadczony jego odpis do akt każdej sprawy podatkowej.	Możliwe będzie wydanie jednego pełnomocnictwa ogólnego do wszystkich spraw podatkowych.
Odpowiedzialność podatkowa	
Osoby trzecie (np. członek rodziny) odpowiadają za zobowiązania podatkowe z majątku objętego wspólnością małżeńską	Osoby trzecie będą ponosić odpowiedzialność tylko majątkiem osobistym.
Klauzula przeciwko unikaniu opodatkowania	
Brak.	Ma zostać wprowadzona.
Środki komunikacji i wzywanie podatnika przez organ	
Zasadą są pisemne wezwania wysyłane tradycyjną pocztą. Wezwania telefoniczne są wyjątkiem – są dopuszczalne tylko w sprawach uzasadnionych ważnym interesem adresata lub gdy stan sprawy tego wymaga. Urzędnicy rzadko korzystają z tego środka.	Zasadą mają być środki komunikacji elektronicznej, telefon (w tym SMS) oraz bezpieczne komunikatory internetowe umożliwiające porozumiewanie się w danym czasie (czat tekstowy, wideokonferencja). Wezwania pisemne mają być stosowane wyjątkowo, w szczególności gdy nie ma innej możliwości kontaktu.
Utrwalanie czynności dowodowych	
Z przesłuchań lub oględzin są sporządzane pisemne protokoły.	Przesłuchania i oględziny mają być rejestrowane (audio/wideo). Nośniki natomiast mają być dołączane do akt sprawy. W uzasadnieniu decyzji mają być wskazywane fragmenty nagrania. Protokoły pisemne będą sporządzane, gdy będzie utrudnione sporządzenie nagrania.

nieskończoność

Odwołania i zażalenia będą lepiej przygotowane

JAROSŁAW FERDYN

doradca podatkowy w Grupie Gumułka

Dzięki wydłużeniu terminów na wniesienie odwołania i zażalenia podatnik będzie miał więcej czasu na ocenę zasadności wniesienia przysługującego jej środka zaskarżenia, jak też na jego przygotowanie. Oznacza to tym samym możliwość lepszego, zarówno od strony formalnej, jak i merytorycznej, przygotowania odwołania lub zażalenia, w tym: w zakresie sformułowania zarzutów,

ich uzasadnienia, a także wskazania stosownych wniosków dowodowych. Zmiana może oznaczać, że będzie mniej przypadków uchybienia terminowi do wniesienia odwołania (zażalenia) oraz pozostawienia ich bez rozpatrzenia na skutek niespełnienia warunków określonych w ordynacji podatkowej.

Nie należy obawiać się tego, że może to spowodować wydłużenie czasu oczekiwania na wydanie przez organy podatkowe ostatecznego rozstrzygnięcia w sprawie. Podatnik nie musi przecież czekać do upływu ostatniego dnia terminu na wniesienie odwołania (zażalenia).

Regulacja dotycząca nadpłaty będzie kompleksowa

TOMASZ NOWAK

doktor nauk prawnych, prawnik GWW

Pozytywnie oceniam zamiar rozszerzenia zakresu pojęciowego nadpłaty na wszystkie przypadki, gdy dochodzi do poniesienia ciężaru należności bez podstawy prawnej. To oznacza faktyczną realizację zasady kompleksowego charakteru regulacji nadpłaty i jej usytuowania w jednym miejscu. Wyłączona zostanie możliwość

procedowania w sprawie nadpłaty „poza” ordynacją. Ze względu jednak na różne przyczyny powstawania nadpłaty i wielość problemów z tego wynikających nie da się uniknąć szczegółowego uregulowania kwestii właściwych tylko niektórym jej rodzajom.

Warto również ograniczyć, a nawet wykluczyć sytuacje, w których sprawa nadpłaty jest rozstrzygana bez wydania decyzji. Skutki takiego „rozstrzygnięcia” są równoznaczne ze skutkiem złożenia deklaracji korygującej. Efekt: możliwość łatwego ich wzruszenia, a więc jej zmiany, na czym cierpi pewność prawa.

Organy podatkowe będą staranniejsze

DARIUSZ MALINOWSKI

partner, szef zespołu ds. postępowań podatkowych i sądowych w KPMG w Polsce

Przestawione propozycje zmian odnośnie do przedawnienia zobowiązań są korzystne dla podatników. Przyczynią się do zwiększenia staranności organów

podatkowych przy wydawaniu decyzji. Ograniczą też liczbę przesłanek powodujących zawieszenie i przerwanie biegu terminu przedawnienia, które w obecnym stanie prawnym mogą powodować, że zobowiązanie podatkowe nie przedawni się przez wiele lat. Dla podatników istotne jest zagwarantowanie terminu, po upływie którego prawidłowość ich rozliczenia podatkowego nie będzie kwestionowana.

